



## **Theologiae Moralis Super Decalogum Seu Decem Dei Præcepta Pars ...**

Tractatus V. Ad Præcepta II. Tabulæ De Delictis Contra Justitiam, Seu  
Injusta læsione Proximi in Bonis Animæ, Vitæ seu Corporis, Famæ,  
Fortunæ & c. Ac Restitutione Inde Debita

**Sporer, Patricius**

**Salisburgi, 1713**

Sectio I. De Suiipsius occisione directa, & indirecta, ac mutilatione.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60167](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60167)

## SECTIO I.

DE

*Sui ipsius occisione directa, indire.  
Etâque, ac mutilatione.*

## SUMMARIUM.

3. & 4. *Se ipsum directe & voluntariè occidere nunquam licet.*
5. *Nullo casu vel causâ.*
6. *Nullaque auctoritate humana, quantumvis publica.*
8. *Excepto solo casu, quo DEUS ipse juberet.*
10. *Imò nec indirectè licet seipsum occidere.*
11. *Ad mortem suam proximè cooperando.*
12. *Se certo mortis periculo exponendo.*
13. *Aut mortem suam permittendo, v. g. in gravi morbo si remedia ordinaria haberi possint,*
14. *Ad remedia tamen extraordinaria infirmus non obligatur.*
15. *Potest tamen quis quandoque per accidens admittere propriam mortem ob justam causam Charitatis, vel justitiae?*
16. *Vsque ad n. 21. Quando, & quibus casibus ex Charitate erga DEUM? &*
17. *Quando & quibus casibus ex Charitate erga proximum usque ad num. 26.*
26. *Quinam & quando obligentur ex justitia legali, & commutativa vitam exponere periculo mortis?*
27. *Vsque ad n. 32. Qualiter & quantum ad mortem damnatus, possit indirectè ad eam cooperari?*
32. *Non licet se mutilare aliquo membro per se loquendo.*
33. *Vsque ad n. 37. Nec etiam castrare ob commodum vocis conservanda.*
37. *Nisi quando conservatio vitae propriae & totius suppositi mutilationem alicujus membri admittit vel requirit.*
30. *Vsque ad n. 44. Referuntur poenae se occidentium.*
44. *Irregularitas ex mutilatione sui ipsius.*

ASSER.

ASSERTIO I.

**N**unquam licet occidere voluntariè se ipsum di- 2  
rectè, nullo casu vel causa, nulla auctoritate  
humana, excepto casu solo, quo Deus ipse juberet:  
neque indirectè ad mortem suam proxime cooperan-  
do, sese certo periculo mortis exponendo, aut occisio-  
nem sui permittendo, nisi ob justam causam Chari-  
tatis vel justitia. Nec denique se mutilare aliquo  
membro, nec castrare ob vocis commoda, nisi ob vita  
propria seu totius suppositi conservationem. Hæc  
paucis exceptis controversis casibus, est tota com-  
munissima, ut patebit explicatione per partes.

§. I.

*Nunquam licet occidere seipsum directè,  
& voluntariè.*

**C**ertissimum est apud Orthodoxos, SS. PP. Do- 3  
ctores omnes, & ex professo latè docet D. Aug.  
lib. 1. de Civit. Dei cap. 16. usque ad 28. & rursus  
hæresi 69. contra hereticos Donatistas, Circum-  
celliones dictos qui id licitum, opus magni meriti,  
& genus martyrii esse dicebant, & ideo seipsum  
igne, aqua, præcipitio &c. necabant, aliosque ut se  
interficerent, cogebant. Concilia & Patres recita-  
tos videre potes apud DD. prolixum nimis esset  
exscribere. Probaturnunc.

1. Generaliter non licere.

**E**X præcepto divino naturali non occides, ubi 4  
notat D. Aug. citato capite 20. Deum genera-  
liter & simpliciter dixisse; non occides, nihil adden-  
do v. g. dicendo, non occides proximum tuum,  
nihil

272 *Tract. V. in V. Præceptum Decalogi. Cap. III.*  
nihil excipiendo, quia nullus, nec ipse utique, con-  
precipitur, intelligitur exceptus; restat igitur, ut de  
homine intelligamus, quod dictum est: non occidas,  
non alterum: ergo nec te: neque enim, qui occidit,  
alium, quàm hominem, occidit. Et ibidem c. 19. ubi  
argumentatur S. Doctor aut innocens est, qui mor-  
tem sibi machinatur, aut nocens, innocentem nulli  
casu ex proposito occidere licet, prohibente DEO.  
*Exodi 23. Infontem & justum non interficies; noc-  
centem autem Judex interficere debet? nemo au-  
tem sui ipsius Judex esse potest, aut justa sententia  
executor. Hec Augustin.* Ratio autem naturalis  
inter varias à variis laboriosè assignatas, videtur  
apud Lugo *Disp. 10. de justitia Sect. 1.* potissima vi-  
detur hæc: quia destructio rei est actus proprius  
Domini rei, qui pro libitu de re sua potest dispone-  
re, ac per hoc qui non est Dominus rei, sed tantum  
administrator, & custos, non potest destruere, sed  
debet eam debito modo administrare & conservare,  
alioquin delinquet contra justitiam adversus Domi-  
num rei: atqui homo non est Dominus suæ vitæ,  
sed tantum administrator & custos sub dominio so-  
lius Dei: ergò non potest illam pro libitu destruere,  
sed debet eam debito modo conservare: ergò ultra-  
rius occidens seipsum delinquit gravissimè contra  
justitiam, non quidem respectu sui ipsius, sed respectu  
actum ipsius Dei, cui gravem infert injuriam usurpan-  
do actum Domini divini sine ejus facultate: respectu  
verò sui seu contra se ipsum peccat tantum contra  
Charitatem; ejusdem enim ad se ipsum non est  
justitia, sed Charitas tantum. Vide latius Lugo cit.  
II. Null

O  
ceret  
vel fa  
ad vit  
luxuri  
majus  
miseri  
tis om  
postp  
quia p  
à liber  
cessita  
tem in  
eodem  
sermo  
spont  
endo n  
Nemi  
cipiat  
quem  
peccat  
est, a  
desia  
quia r  
suscipi  
simile  
infe  
ferre  
deside  
T

H. Nullo Casu, vel Causa.

**O**B nullam scilicet causam ullo unquam casu licet occidere se ipsum. *Ratio est*: quia id licet vel ad avertendas miseras naturæ, fortunæ, vel famæ, vel ad vitandum peccatum alienum, vel ad vitandum peccatum proprium, v.g. in periculo luxuriæ vel stupri. Non primum, cum mors sit majus malum incomparabiliter omni alia corporali miseria fortunæ vel famæ, ideoque ordine Charitatis omnibus malis corporalibus fortunæ, vel famæ postponendum: neque secundum, vel tertium, quia peccatum, & alienum, & proprium pendet à libera voluntate alterius, vel tua: ergo nulla est necessitas excusans, ut ad ea evitanda liceat sibi mortem inferre, uti pulcherrimè, & latè docet D: Aug. eodem lib. 1. de Civit. c. 26. *Hoc dicimus, hoc asserimus, hoc modis omnibus approbamus: neminem spontaneam mortem sibi inferre debere, velut fugiendo molestias temporales, ne incidat in perpetuas. Neminem propter aliena peccata; ne hoc ipso incipiat habere gravissimum peccatum proprium, quem non polluebat alienum. Neminem propter sua peccata præterita: propter quæ magis hac vita opus est, ut possint pœnitendo sanari. Neminem velut desiderio melioris vita, quæ post mortem speratur; quia reos sue mortis melior post mortem vita non suscipit.* Verum est, licere sibi mortem optare ob similem causam, ut infra notabitur. Pessimè autem inferes ob similem causam licere sibi mortem inferre. Disparitas grandis est: quia actus inefficax desiderii sumit sibi suam specificationem à solo

THEOL. MORAL. PARS V. S moti-

274 *Tract. V. in V. Præceptum Decalogi Cap. III.*  
motivo per intellectum proposito, quod hic bonum esse supponitur: bonum quippe est velle vitare mala naturæ, & culpæ maximè: at verò adus efficaces sumunt specificationem ab ipso objecto seu actu externo toto; ut à parte rei fiendo: hoc autem in proposito malum est. Desiderare ergo mortem ob honestam causam, ut debito modo, Deo disponente, eveniat, nihil malum est: at verò inferri mortem magnum malum est: siquidem tunc homo usurpat potestatem in vitam suam; quam nullus habet, nisi solus Deus. Et nimis notum est, multa optari, & desiderari posse, ut debitò vel licitò modò fiant, quæ per se non licet facere. Licet optas ut hic grassator pessimus morte plectatur ob bonum commune: at non potes ipsi mortem inferre; imò ob bonum finem v. g. sanitatis, vel temptationis sedandæ gratiâ, licitè optas, ut pollutio naturaliter eveniat in somnis v. g. sed ipse procurare licitè nunquam potes &c.

*III. Nulla auctoritate humana.*

6 **Q**uantumvis publicâ licet seipsum occidere: Ratio est: quia solus Deus habet claves vitæ & mortis & est Dominus utriusque. Sapientia 16. *Tues Domine, qui vita & mortis habes potestatem.* Deutr. 32. *ego occidam, & ego vivere faciam.* antiquum Sapientum axioma est, non esse fas jussu Dei de statione vitæ decedendum, similitudine sumpta à militibus, quibus non licet sine licentiâ Ducis à statione decedere. Unde etiam si hominum aliarum omnium rerum dominium Deus permisit Psal. 8. *Omnia subjecisti sub pedibus ejus;* &c.

dominium tamen vitæ sibi reservavit, juxta recer-  
priffimum; etiam Ethnicorum Sapientum axiomã  
præfatum. Et licet divina ordinatione, & auctori-  
tate gladius mortis datus sit Principibus & Magi-  
stratibus in malefactores, ut nocenti mors per ali-  
um inferatur, non tamen concessit DEUS, ut quis  
justitia publica jubente possit sibi manus injicere,  
& mortem inferre: quod vel inde patet, quod,  
quacunq; lege jubente, vel quocunq; Judice  
mortem in reum nocentem justè decernente, pos-  
sit etiam sceleratissimus, quâ potest viâ, aliàs licitâ,  
sibi consulere, & effugere absque peccato; ex ipso  
naturæ & dilectionis naturalis fundamento, quâ  
quisque vitam suam diligit: ideoque nefandissima  
tenetur crudelitas sui ipsius occisio, quam ab ho-  
minibus omni modo avertere voluit DEUS, Judex  
autem divina ordinatione institutus est minister Ju-  
stitiæ, non autem crudelitatis, ait noster March.  
*titatus tom. 2. tract. 6. tit. 3. q. 1. §. 1. dub. 2.* Et  
hinc quamvis justa morte damnatus non tantum  
non teneatur seipsum interficere, ut omnes con-  
sentiant ob dictam rationem, nimis enim crudele  
est, hominem sui ipsius esse carnificem, ideoque  
nulla potestate humana imperabile, sed neque lici-  
te poterit tunc seipsum directè occidere, v. g. ve-  
nenum per se sumere, sibi venam incidere, se gla-  
dio, vel sclopo trajicere, aut suspendendus illa-  
queato jam collo se à scalis dejicere, &c. aut ulla  
simili actione, quæ per ministrum justitiæ fieri po-  
test, directè ad suam mortem cooperari, juxta  
communem DD. sententiam Less. *lib. 3. dub. 6.*

n. 36. Lugo cit. disp. 10. sect. 1. n. 12. Est enim hæc crudelis actio directè pugnans contra rationem & inclinationem naturalem communis naturæ: nulla enim res ullo casu seipsam perimere intendit: ideoque nulla naturali vel humana auctoritate honestabilis.

7 Contrarium tamen non improbabiliter docet *Victoria, Corduba, & Aragonius* apud Lugo cit. n. 12. & Tamb. lib. 6. Decal. c. 2. §. 1. n. 5. Less. cit. l. 2. c. 9. dub. 6. n. 20. Ratio est: quòd talis non punitur se ut Judex (quod utique fieri nequit, cum punitio actus iustitiæ vindicativæ necessario debeat esse ad alterum) sed ut minister Judicis punientis auctoritate publica constitutus: quòd in aliis punitur v. g. exilio, multa pecuniaria fieri posse palam est. Fatentur tamen semper, neminem ad hoc tenentur, neque posse facere licitè spontè, Judice non jubente, neque posse Tyranno, vel alio Judice injuste jubente: quia sicut tunc non potest alteri committi executio mortis; ita multò minùs sibi ipsi. Fatentur cum Less. cit. hanc sententiam mihi videri probabilem eo casu, quo jubente Judice reo permittitur mors facilis veneno v. g. vel venâ incisâ in balneo, alioquin justè subituro mortem acerbissimam v. g. igne, rota: certè multò minùs natura horum sibi ipsi inferre mortem levissimam, quàm ab aliis perpeti dirissimam.

8 IV. Exceptò solò casu, quo DEUS ipse jubet. Restat ergo sola auctoritas Divina, cujus solius est pressò mandato, vel jussione, aut certò compellente instinctu licet homini se ipsum interficere, &



facto se ipsos occidisse supponendum est, quotquot Sancti vel Sanctæ in SS. Scripturis, vel Historiis commendantur: ut Samson Judicum 16. Eleazarus sub Elephante, 1. Machab. 6. v. 45. Razias 2. Machab. c. 14. &c. S. Apollonia spontè in ignem insiliens, S. Pelagia, Sophronia, & aliæ SS. fæminæ, ne stuprum paterentur, se ipsas occidentes, vel in flumen præcipitantes: & sic de cæteris similibus, ut latè docet S. August. præsertim lib. 1. de Civit. c. 21. dicens: *Nec Samson aliter excusatur, quòd se ipsum cum hostibus ruina domus oppresit, nisi quia spiritus latenter hoc jusserat, qui per illum miracula faciebat.* Et idem ibid. c. 26. *Sed quædam, inquit sanctæ femine tempore persecutionis, ut insectatores suæ pudicitie devitarent, in rapturum, atque necaturum se flumen projecerunt, eorum modo defunctæ sunt, earumque martyria in Catholica Ecclesia veneratione celeberrima frequentantur. De his nihil temerè audeo judicare. Utrum enim Ecclesia aliquibus fide dignis testificationibus, ut earum memoriam sic honoret, divina persuaserit autoritas, nescio; & fieri potest, ut ita sit, quòd si enim hoc fecerunt, non humanitùs deceptæ, sed divinitùs jussæ, nec errantes, sed obedientes, sicut de Samsonè aliud nobis fas non est credere: cum autem DEUS jubeat, seque jubere sine ullis ambagibus intimat, quis obedientiam in crimen vocet: Hæc Aug. Quòd si verò alia ejusmodi in sacris, vel in profanis historiis referantur, & commendentur, maximè apud gentiles ut de Lucretia, Catane, quæ Divino mandato vel instinctui attribui nequeunt,*

tamen excusari poterunt per conscientiam erroneam inculpata[m] ex ignorantia invincibili, & bona fide, Sanè valde persuasa olim fuit opinio apud Christianos, licere seipsum occidere pro tuenda castitate à violento aggressore, cui sententiæ etiam apertè adhæsisse videtur D. Hieronimus in c. *Jonæ* relat. c. 23. q. 5. *in persecutionibus non licet propria perire manu absque eo, ubi castitas periclitatur, sed percutienti colla submittere.* Certè torva nimis, & torta videtur expositio Glossæ ibidem *Ly absque eo*, ibi sumi non exclusivè, sed inclusivè, ut sensus sit, etiam ubi castitas periclitatur, ut in illo Cant. 4. *totapulchra es*, absque eo, quod intrinsecus latet. Si placet ita responde, si secus errorem piè excusabilem agnosce.

¶ *Quæres* hic incidenter, qua ratione liceat sibi ipsi mortem optare, desiderare &c. &c. Non solum sanctum & laudabile est, mortem sibi optare ob majus bonum spirituale consequendum, scilicet æternæ beatitudinis, aut ad majus malum spirituale evitandum, scilicet malum culpæ, & pœnæ æternæ, & periculum damnationis; nota sunt illa loca scripturae sanctæ. *Cupio dissolvi, & esse cum Christo.* Et: *infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis hujus?* verùm etiam per se licitum est, mortem sibi optare ad evadendum malum temporale pœnæ, utpote miserias, & ærumnas hujus vitæ, cruciatus morborum, infamias, captivitates durissimas. *Per se*, inquam, seclusa impatientia, alioque vitio. Ita *Navar. Vasq. Ss, Turrian. Bonacina, aliusque* citatis Tamb. lib. 5. *Decal. c. 1. §. 7. n. 84.* Ratio

Ratio est: quia talis adhuc verè optat mortem, non ut malum, sed ut bonum sibi, neque ut malè sed ut debito modo, nimirum Deo disponente, & natura agente eveniat. *Scotus* cum suis contrarius solum videtur loqui de volitione efficaci, & electione mortis ut medii ad evitandum malum temporale pœnæ, quod utique esset illicitum, & desperationem sapit, adeoque in praxi audire non possumus: quis enim peccati mortalis damnet ægrum diuturno morbo gravissimè cruciatum, optare sibi mortem, dolorum finem à Deo imponi &c. Unde *Tamb. cit.* rectè monet Confessarius, ut pœnitentes, dum se tanquam de mortali accusant, sibi mortem optasse, ut incommoda hujus vitæ effugiant, ab hac conscientia erroneâ liberent, cum ad id teneantur ex officio pastoris, medici, & Doctoris spiritualis, seclusa semper impatientiâ, indignatione murmure, maximè contra DEUM.

§. II.

*Sed neque indirectè &c. licet seipsum occidere.*

**C**ertum apud omnes. *Ratio & regula manifesta generalis est.* Quodcumque aliquod opus directè facere illicitum est, etiam per se illicitum erit illud indirectè facere, scil. aliquid agendo, vel omittendo voluntariè, unde illud sequatur, nisi justa causa ita agendi, vel omittendi excuset, ac morale voluntarium ad illud opus tollat: uti docetur in materia de actibus humanis de voluntario indirecto: atqui seipsum directè occidere semper illicitum

citum est ex dictis; ergò per se, & nisi iusta causa excuset, jam illicitum erit seipsum occidere indite-  
tè, nimirum aliquid agendo, vel omittendo, unde mors sua secutura sit. Et in specie in Assertionibus expressum est.

*I. Ad mortem suam proximè cooperando.*

**II** **Q**ua ratione peccant mortaliter, qui gravi & periculoso morbo laborantes, noxia ac vitia sumentes, mortem sibi causant, vel notabiliter accelerant: item qui intemperanter viventes, cum certo pravisio, vel à peritis Medicis prædicto periculo mortis notabiliter ac vitiosè acceleranda. Dico autem *notabiliter ac vitiosè*: aliàs non. Unde Diana *p. 1. tract. 2. resol. 29.* à mortali excusat eum, qui non abstinere à potu glacie vel nive refrigerato, etsi prævideatur citius inde moriturus, quia levis admodum censetur cooperatio ad mortem. Item eum, qui vinum moderatè bibere pergit, etsi dicat peritus Medicus, eum à vino abstinendo, posse vitam protrahere, v. g. decem annos sicut e contra, si idem dicat Medicus, te similiter, posse protrahere vitam vinum bibendo, vel carnes comedendo, cum aliàs non soleas, non obligaberis ad hoc: quia cooperatio nec certa est, nec vitiosa Diana ibi Fagundez. *l. 5. Dec. c. 11. n. 18.* alii apud ipsos. Qua ratione excusantur, imolantur Carthusiani, qui ex vi professionis, ac voti sui omnem esum & usum carnis excludunt, etiam in quocunque morbo, quantumvis spes sit, ejusdem esu vitam posse protrahi diutiàs: quia ob tam sanctum finem perpetuæ mortificationis sancte, aliquan-

aliquantulam accelerationem mortis suæ permittunt: tales enim non intendunt suam mortem, sed carnis mortificationem, & vitam spiritus meliorem: quin & S. Hilarius, & S. Paulus, & S. Antonius in austeritatibus summis, & jejuniis, vitam ad 100. & alii ultra, annos produxerunt. Discretionem tamen opus est. Nullus ergo scrupulus movendus est iis, qui laboribus, pœnitentiis, jejuniis, vigiliis, austeritatibus ad obsequium DEI, & carnis mortificationem vacantes, juxta Exemplum Apostoli 1. ad Corinth. 9. *Ego castigo corpus meum, & in servitutem redigo*, vitam sibi abbreviare videntur, infra tamen regulas prudentiæ & discretionis: est enim cooperatio ad mortem valdè remota, & levis, quæ sancto illo fine omninò cohonestatur: dummodò non sit excessus irrationabilis & enormis cum notabili virium & vitæ detrimento: qui enim supra vires suas sese macerando, vitam suam manifestè breviorē redderet, utique peccati homicidii reus esset, quia sicut alium v. g. infantem non potes occidere ob bonum finem citius eum mittendi ad gloriam, ita nec teipsum. Communis DD. *Victoria, Navarr. Less. cum Laym. l. 3. tract. 3. p. 3. c. 1. n. 4.*

II. *Se certo mortis periculo exponendo.*

Qua ratione peccant mortaliter imperiti fumbuli, agitadores taurorum, gladiatores, corniadores, duellantes seu quovis simili ludo equestri se exercentes cum certo periculo occisionis suæ: secus si in arte illa vel ludo peritis certum pericu-

riculum non immineat: quâ ratione non peccant, saltem graviter, illi, qui venenum sumunt, à vipera se sinunt morderi, graviter se vulnerant, vel adierunt &c. ad experiendam virtutem tyriaci, dum modò priùs in bruto sumptâ experientiâ, ut ostendant efficaciam remedii sui, quod mox adhibent, quia tunc censetur cessare periculum mortis. *In ex Navar. Rodriquez. & aliis Diana p. 5. tract. 4. resol. 38. Plures casus excusantes habebis mox per extensum §. sequenti.*

### III. *Aut mortem suam permittendo.*

13 **Q**Uando nimirum commodè & rationabiliter impediri potest: quâ ratione peccant mortaliter, qui in gravi periculoso aut lethali morbo nolunt adhibere remedia ordinaria & commodè parabilia, iisque neglectis mortem permittunt; cum enim nos simus domini, sed custodes tantum vitæ nostræ, tenemur vitam nostram conservare mediis ordinariis, & per se ordinatis ad vitam conservandam tantum; non item mediis extraordinariis, insolitis, multumque difficilibus, aut ob cruciatum v. g. abscissione membri, brachii, vel tibiæ, aut ob pretium v. g. medicinâ nimium sumptuosâ comparatione sui statûs: uti habet communis sensus DD. Lessius *lib. 2. c. 9. dub. 13. num. 96. Laym. cit. n. 4. fin. & alii.* Ratio est: quia præceptum servandi vitam affirmativum est, ideoque non præcipit semper, sed certo tantum tempore, & modo obligat. Et hinc

IV. *Ad servandum vitam, vel in morbo salutem recuperandam, non obligaris.*

**U**Ti medicamento extraordinario, nimum 14  
difficili & sumptuoso, ut modò dictum 2.  
Nec locum habitationis solitæ mutare; est enim  
medium extraordinarium, & incertum, maxime  
Religiosis vitandum. 3. Nec uti cibus, vel potu ex-  
traordinario cum difficultate, vel sumptu. 4. Nec  
uxorem ducere, aliàs non ducturus: est enim &  
hoc extraordinarium medium sanitatis. Quin imò  
puellam honestam ac pudicam posse medicinam,  
ac Medicum repellere, vel fugere, sui que morbi  
curationem omittere, ne videatur, & tangatur in  
partibus verecundis, cum nemo teneatur admitte-  
re curationem, à qua non minus abhorret, quàm  
ab ipso morbo, ex Bonacina jam alibi notavi; &  
scio eum casum, non semel contigisse tempore  
pestis, & à viris doctis excusatum esse. Quid au-  
tem liceat in injusta aggressionem vitæ suæ, jam ex-  
plicatum habes supra suo loco. Hic jam insuper  
pro plurimorum casuum resolutione sequitur ge-  
neralis exceptio in Assertionem.

§. III.

*Nisi ob justam causam Charitatis, vel  
justitiæ.*

**R**atio, & Regula generalis à DD. assignari solet 15.  
hæc: quoties adest causa justa & gravis aliquid  
agendi, vel omittendi, quamvis inde per accidens  
sequatur mors, si ego mortem tamen non inten-  
dam, sed intendo tantum bonum finem, toties me  
sicite

licitè gero, istud ago, vel omitto, sicque periculo mortis me expono, vel mortem meam permitto. *Ratio* regulæ modò suprâ indicata est: quia præceptum affirmativum servandi vitam non obligat semper & omni tempore, & omni casu, sed tantum quando moraliter servari potest: atqui cum occurrat talis iusta & gravis causa aliquid agendi, vel omittendi, ex quo per accidens mors sequatur, iam vita moraliter servari non potest: ergò servare non teneor, sed licitè permitto. Casus particulares plerique commodè revocari possunt ad dicta duo capita Charitatis, & iustitiæ.

I. *Charitas erga DEUM.*

16 **H**Ac de morte sua triumphant Martyres. Martyrium enim est actus Virtutis Religionis, quo quis pro testimonio Christi mortem patienter appetit ex Charitate; inde enim dicitur Martyr græcè, latinè testis: idque non tantum fit propter Evangelicæ veritatis, ac Christianæ Fidei Confessionem, vel prædicationem, sed etiam propter quodcunque bonum committendum, vel malum omittendum, secundum Evangelicam Doctrinam, & Fidem Christi; circa quæ tamen ita discernendum est.

17 I. Quoad malum, quod est jure divino naturali vel positivo prohibitum, ut fidem negare, fornicari, mentiri &c. quilibet invasus debet mortem appetere, & Martyrium subire, si Charitas adfit, potius, quàm ullum tale opus committere, v. g. fidem negare, fornicari, imò etiam stuprum tolerare



rare cum periculo consensûs: quo tamen periculo secluso passivè se habendo, non tenetur mortem subire, secundum Communem DD. Excipitur: nisi in contemptum Fidei, vel Religionis id attentaretur ab infideli, vel hæretico, maximè in persona Religiosa, vel sacra.

II. Quoad opus bonum positivum faciendum 18  
secundum fidem & Religionem Christianam, ut sunt prædicatio Evangelii, professio fidei, Sacrificium, jejunium, abstinencia à carnibus, quandoquidem cedant ad fidei majorem gloriam, utilitatem Ecclesiæ, salutem spiritualem proximi, cui meritò minus malum propriæ mortis postponatur, tunc pro tali opere periculo mortis se exponere, mortemque patienter oppetere licitum, & propriè dictum Martyrium est: sed in consilio tantum perfectionis.

III. Insuper in præcepto obligationis erit in casu 19  
necessitatis, eoque duplici: si nimirum honor Dei, Ecclesiæ, aut proximi salus detrimentum patiatur, si ob metum mortis abstineas à Confessione, vel prædicatione Fidei, Sacrificio, Sacramentorum administratione, abstinencia à carnibus in certo casu, quando earum usus in signum falsæ Sectæ proponeretur; aut contra si talia exerceas maximum honoris divini, Ecclesiæ, ac salutis proximorum augmentum secuturum putetur, ut lex Charitatis censeatur obligare, mortem oppetere pro tanto bono secuturo Communis DD. cum D. Th. 2. 2. q. 2. art. n. 4. pluribusque cit. Sanch. l. 2. moral. c. 4. & alii passim.

IV. As

20 IV. At verò seclusa tali necessitatis vel utilitate ratione talia exercere. Fidem docere, vel profiteri, sacrificare &c. apud infideles, vel hæreticos in periculo mortis, non erit actus Charitatis, & fortitudinis, minus martyrium, sed potius actus temeritatis & scandali contra Charitatem sine justa causa in delibus occasionem peccandi præbendo, scilicet faciendi, occidendi: unde in Concil. Elibert. Can. 60. legimus. *Siquis Idola fregerit, & ibidem fuerit occisus, quia in Evangelio non est scriptum, neque invenitur ab Apostolis unquam factum, placuit in numerum Martyrum non recipi.* Lege D. Augusti. *serm. 6. de verbis Domini c. 11.* Sed de his latius egi in primo præcepto de Confessione Fidei.

## II. *Charitas erga proximum.*

21 **H**Ac item excusante, imò etiam quandoque urgente, licet seipsum mortis periculo exponere, aut mortem suam permittere, maxime in communi Reipub. aut spirituali proximi necessitate. Huc ergo referenda sunt omnia dicta *17. 3. c. 6. Sect. 4.* de ordine Charitatis, quando quis possit, & debeat vitam corporalem suam postponere bono communi, aut saluti spirituali proximi in necessitate extrema laborantis. Item dicta *cap. præcedenti Sect. 3. §. 4.* qualiter injustè invasus possit permittere sui occisionem, omissa defensione, ex Charitate, pietate, vel misericordia erga aggressorem præsertim alioquin damnandum. Aliquot tamen casus breviter adnota.

22 I. Potest quis invisere, servire, Sacramenta ad-

ministrare &c. peste infectis, vel simili morbo contagiolo laborantibus, quamvis timeatur, & reipsâ subsit periculum propriæ infectionis & mortis: multò magis uxor (vel e contra maritus) cum suo probabili vitæ periculo laudabiliter assistet marito peste infecto; idque non tantum ad necessarium obsequium, sed etiam solum ad solatium, vel amorem demonstrandum licere, piè admittit *Johan. Sanch.* apud *Tamb. cit. lib. 6. Deval. cap. 2. §. 2. n. 7.*

II. Potest quis se objicere telo ad conservandam 23  
vitam Principis, vel parentis, pietatis, & boni communis causâ; Imò etiam in probabili magnorum DD. Sententia, licet etiam propriam vitam pro vita corporali proximi amici exponere, alioquin injustè occidendi, ut si filius esset injustè damnatus ad mortem, probabiliter poteris tu amicus ejus, te offerre ad occidendum ut amicum serves. Dicunt tamen *injustè*: si enim justè damnatus sit, non poteris; quia tunc Judicem volentem non nisi justè reum occidere, induceres ad occidendum te injustè. Ita cum aliis *Less. lib. 2. c. 9. dub. 6.*

III. Idem *Lessius* ibidem cum *Victoria, Toletò &* 24  
aliis concedit universaliter posse te in extrema necessitate communi V. g. famis, cedere amico panem unicum, quo utens vitam tuam adhuc servare posses; aut in naufragio tabulam fortè apprehensam, qua ipse enatare sperates, & sic mortem tuam permittere: quod quidem respectu parentis, aut alterius personæ conjunctæ, vel publicæ, & nos falsi sumus *cap. precedenti. sect. 3.*

IV. Etiam ex Charitate erga se ipsum licitè quis 25  
pote-

poterit se periculo mortis exponere, quoties nimirum quis non potest vitare mortem acerbiorē nisi se in periculum aliud mortis minus acerbæ conijciat, poterit se in illud immittere, v. g. grassante incendio; itēque imminente feroci leone, Tyranno, vel latrone crudeliter necaturo, si non suppetat alia via tam horrendæ mortis evadendæ, poteris te etiam è sublimi loco per fenestram dimittere, aut ardente navi in mare vel flumen projicere &c. etiam cum certo vitæ periculo: non enim intendis te occidere, nec directè te occidis; sed ut dirum illud tormentum evadas, in aliud periculum mortis te conijcis: quin etiam bruta animantia instinctu naturæ talibus modis se servare nituntur, inquit *Less. cit. in fine*: atque ibidem n. 32. hac ipsa ratione excusat milites navales, qui igne pulveri tormentario injecto, se in mare injiciunt, ne navi occupata ab hostibus, acerbiorē ab ipsis mortem patiantur, vel ipsa morte diriorē captivitatem, neq; enim hoc est se occidere, sed ob urgentissimam causam periculo mortis levioris se committere, mortēque suam permittere. Sed de his mox inferius. Eadēque ratione ad evadenda gravia tormenta torturæ (qualis certè etiam est tortura Germanica) potest quis verum crimen omnino facere: imò in communi vera sententia etiam falsum cum æquivocatione congrua, & secluso damno tenet. Sed de hoc ex professo in octavo Præcepto. Tandem certum apud omnes est, non licere seipsum directè occidere ad atrociorē mortem injustam evadendam. Damnabilis ergò mors est Japonen-

sum,

sum, qui, ut atrocem mortem, v. g. lenti ignis evadere possint, discisso ventre necando se liberant.

III. *Justitia Communis.*

**E**X Justitia communi legali gubernativa, ac commutativa non solum licite possunt, sed obligantur vitam suam periculo mortis exponere. I. Pastores spirituales tempore pestis, & persecutionis. II. Magistratus etiam temporales, quibus Reipublicæ cura commissa est. III. Duces, & milites in bello justo, quantum necessitas exigit ad tuendum bonum commune: miles enim potest, & venetur non deserere stationem &c. etsi certus sit, se occidendum: & hi omnes ex Justitia commutativa, & vi pacti, & muneris sui. IV. Saltem ex Charitate boni communis, licite potest quis scalas applicare mœnibus, ascendere, turrim vel mœnia suscitare, ignem pulveri tormentario ad evertendam turrim, vel munitionem hostilem injicere &c. etsi prævideat se mox occidendum, simul cum hostibus obruendum, igne dissipandum &c. Ratio semper est: quia hoc non est directe se ipsum occidere, sed ob justissimam causam boni communis periculo mortis se exponere, mortemque suam permittere, bonum privatum vitæ suæ laudabiliter postponendo bono communi Reipublicæ. Atque hac ratione etiam secluso speciali instinctu divino, quidam excusant factum Samsonis, quod publico Reipublicæ bono Hebræorum se morti exposuerit, non directe, sed consequenter, ut cladem illam maximam inferret hostibus: ut dicitur Judic. 16. *multoque plures interfecit moriens, quam ante vivens*

*occiderat.* Item factum Eleazari, qui ut Elephantem regium, cum præsidio imposito sterneret, hostibus cladem inferret, sub ipsa bellua stans occidit, sciens certò se mole ejus opprimendum, prout evenit, Eadèmq; ratione *Lessi cit.* Marchant. *dub. 6. cit.* & alii apud Diana p. 3. *tract. 6. resolut. 48.* imò jam communis Theologorum Hispanorum, & Italorum excusant à peccato milites in mari bellantes, cum pulveri tormentario ignem injiciunt dissipandis & suis, & hostium navibus, quando id faciunt pro bono communi Republicæ, vel Ecclesiæ, scilicet hostes prædâ maximâ potiti, Republicam, vel Ecclesiam amplius impugnent, quin potius justam cladem patiantur: nam ut supra jam innui, propriè se non occidunt, sed pro Regis, vel Republicæ bono communi periculo mortis se exponere censentur fide militari, & autoritate publica, vel Regia potius, quàm privata.

#### IV. *Justitia Vindicativa.*

- 27 **D**amnatus justè ad mortem, etsi non possit justè occidere seipsum, aut ad mortem suam cooperari directè aliqua actione, quæ per ministros justitiæ fieri potest, ut §. 1. dictum. Actamen.
- 28 I. potest, & debet cooperari ad mortem suam indirectè, quando ad illas actiones, quæ à ministris justitiæ fieri, vel suppleri non possunt, & idèò à ministris saltem implicitè præcipiuntur, utpote ad locum supplicii se conferre, scalam ascendere, collum ad ictum securis protendere, aperire os ad sumentum venenum à ministro propinatum &c. quia talis

lis censetur coactus potius, quam voluntariè face-  
re; imò potius passivè, quam activè se habere.

II. Damnatus ad mortem fame subeundam po-  
telt cibis clanculum oblati abstinere, quia talis ad  
mortem suam activè non concurrat, sed passivè tan-  
tùm se habens, justitiæ amore eam fortiter perfert,  
uti cum Soto, Toletò, Sayro, & aliis docet Laym.  
lib. 1. tract. 4. cap. 15. n. 8. Ad id tamen non te-  
netur, sed cibos clam oblatos acceptare potest ipso  
jure naturæ, quo quis vitam suam tueri, quantum  
valet, licitè potest: quin imò si talis esset injustè  
damnatus, per se loquendo teneretur comedere,  
sicut & in casu sequenti fugere, quia tunc justa cau-  
sa non esset, vitam prodigendi, exceptâ causâ Mar-  
tyrii, ut benè notat Tamb. sæpè cit. lib. 6. Decal.  
cap. 2. §. 2. num. 6.

III. Damnatus, vel damnandus ad mortem, etsi  
via fugæ pateat, potest non fugere, & amore justi-  
tiæ, Sententiæ Judicis se conformare, juxta com-  
munem DD. apud citatos: quin imò talis mortem  
meritis ultrò se Judici, & Justitiæ exercendæ oc-  
casionem offerre non prohibetur, ut rectè docent  
Less. cit. dubio 5. Petrus Navarr. lib. 2. cap. 3. n. 74.  
alii cum Laym. cit. cap. 15. in fine. At certè ad neu-  
trum tenetur; sed licitè fugere potest, non tantùm  
ante Judicis latam Sententiam, nisi promiserit, vel  
juraverit se permanfurum, sed etiam post latam à  
Judice sententiam mortis propriæ, gravissimi pe-  
riculi declinandi causâ. Communis DD. cum S.  
Thoma 2. 2. q. 69. art. 4. ad 2. Laym. aliique  
modo citati.

31 IV. Quin etiam ad eum finem fugæ, licitè potest vincula & carcerem perfringere in foro conscientie: cui enim concessus est finis, etiam mediè ad illum finem necessaria concessa esse debent, ut docent *Navarr. Sotus, Less. & alii* apud *Laym. cit. lib. 1. tract. 4. cap. 15. n. 10.* Insupet in tali casu fugituro etiam alii consilium, vel instrumentum administrare licitè possunt; quia ordinariè licet alteri opem ferre ad id, quod ab illo licitè fieri potest: interdum verò obstat lex specialis id prohibens, idèmq; specialis obligatio ratione officii prohibet ipsos Judices, custodes, aliòsque ministros iustitiæ, ne in hoc reum adjuvare possint: & in hoc valde cautè se gerere debent Confessarii. Nullis autem aliis licet fugituro cooperari ad violandam ipsam custodiam principalem, seu ad affringendum carcerem; quia publicam custodiam effringere, & violare per se est res gravissima, ac in foro externo crimen læsæ Majestatis, ideòque in foro conscientie solum ipsi reo ratione gravissimæ necessitatis suæ propriæ declinandæ concessa, non autem aliis ut causis principalibus cooperantibus. Famulum autem, vel filium jussu parentis, vel heri captivi perrietem fodientem in foro conscientie excusat *Laym. cit. c. 15. n. 10. fin.* Vide alios ab ipso citatos.

## §. IV.

*Nec denique se mutilare aliquo membro  
& c. licet.*

32 **E**st item communissima DD. & SS. PP. D. Augustini *lib. 1. de Civit. Dei cap. 20. & S. Thomæ*



q. 64. art. 5. apud Laym. lib. 3. tract. 3. p. 3. cap. 1.  
n. 1. Ratio est: quia homo, sicut vitæ, ita & mem-  
brorum suorum non est Dominus, sed custos tan-  
tùm: solus autem Deus vitæ ac membrorum Con-  
ditor, & Conservator, eorùmque Dominus absolu-  
tus est: ergò injuriam Deo infert, qui extra calum  
necessitatis, & non facta sibi potestate à Deo, mem-  
brum abscindit, vel mutilat, uti indicatui Can. Ap.  
21. *si quis se ipsum mutilavit, ne sit Clericus, est  
eum sui homicidia, & Dei opificii hostis.* Deinde  
decreta specialia Ecclesiæ data sunt ( ut in Concil.  
Nicano cap. 1. Can. 7. & aliis allegatis in Decreto  
dist. 55. ) adversus insanos sui mutilatores, & ca-  
stratores ex falso, & nimis physico intellectu verbo-  
rum Christi Matth. 18. *Si manus tua, vel pes tuus  
scandalizat te, abscinde eum, & projice abs te &c.*  
& cap. 19. *sunt Eunuchi, qui se ipsos castraverunt  
propter regnum cælorum &c.* Quæ omnia non  
simpliciter & physicè, sed moraliter intelligenda  
sunt, scilicet de abscissione omnis occasionis peccati,  
etiam si alias ita necessaria esset, sicut manus, pes,  
vel oculus. Item de voluntario firmo castitatis pro-  
posito, vel voto: quare SS. PP. graviter reprehendunt  
Originem, quòd se ipsum castraverit ob vitan-  
dam incontinentiam, maximè eò quòd versaretur  
inter puellas Amanuenses: quasi incontinentiam  
superaret membrorum mutilatio, & non magis  
fortis & constans voluntas; quæ etiam brutaliter  
sæviente carne fidam, firmamque in DEO stationem  
tenere potest, cum nemo cogatur consentire. Et  
hinc ulterius additum.

I. *Ne castrare quidem ob vocis commodum.*

33. **C**elebris quaestio est, an saltem ob vocis libertatem conservandam, indeque lucrum, vel necessariam sustentationem acquirendam liceat pueros (adeoque à parentibus, praesertim pauperibus filios) castrare, eosque volentes & consentientes Eunuchos facere, idque periti Physici manu abeque ullo periculo mortis? Nam cum periculum mortis nunquam licere ex se constat, & nolentibus non posse cogi ad hoc à parentibus, vel dominis, omnes consentiunt, cum ii non sint domini membrorum filii, vel servi.

34. II. Affirmant Salonius 2. 2. *quest. 65. art. 1. Controv. 1.* Pasqualigus *decis. 408.* Tamb. *lib. 6. Decal. cap. 2. num. 4.* & non improbabile censent Tannerus & Diana *mox cit.* Ratio potissima est, quod haec videatur iusta causa non deficere in Republica, imò in Ecclesia hos sonoros cantores ad Divinas laudes modulandas: & ista abscissio non notabiliter noceat ipsi individuo, quin compensari possit cum emolumento vocis, & lucro inde separato. Accedit praxis saltem tolerata, praesertim in Italia.

35. III. Communis autem & vera est Sententia nostra negativa, non licere sub mortali. Ita Tannerus *tom. 3. disp. 4. q. 8. dub. 5. n. 101.* Laym. *cit. lib. 3. tract. 3. cap. 1. num. 2.* aliisque citatis Diana *p. 3. tract. 5. resol. 38. & p. 6. tract. 8. resol. 38.* Ratio universalis est, quia non licet homini aliquo membro se mutilare, nisi ob vitam conservandam, & non

& non ob aliam causam minùs necessariam, qualis in proposito assignatur: alioquin sequerentur multa inconvenientia. Quid si enim Rex, vel Princeps vellet meros habere eunuchos in aula sua, ut olim fuit, maximè apud Persas? Quid si vellet habere meros famulos elingues? an ob lucrum licebit se castrare, vel linguam sibi amputare?

IV. Accedit maximè, quòd id sæpissimè conjunctum est cum periculo peccati, & salutis: cum enim etiam castrati, & quidem gravissimè titulentur, & incalescant, sicque remedio conjugii privati verentur in magno peccati, & salutis periculo. Nec est paritas de voventibus perpetuam castitatem: hi enim operi meritorio incumbentes, gratia Divinà adjuti faciliùs resistunt; & si omnino in periculo incontinentiæ verentur ejusmodi sæculares, remedio dispensationis juvari possunt etiam ab Episcopo, cum non est facilis accessus Romam: non item Eunuchi: maneat ergo sola exceptio nostra.

II. *Nisi ob vita propria, & totius suppositi conservationem.*

**H**Ac sola causa licet se mutilare membro aliquo; Communissima DD. Toletus lib. 5. cap. 6. Sa. v. homicidium num 24. Less. lib. 2. cap. 9. dub. 14. Laym. cit. num. 2. aliisque citatis Diana p. 5. tr. 4. resol. 32. Ratio est: quia licet homo non sit dominus vitæ, & membrorum suorum, est tamen custos; atqui prudens custodia vitæ, & ipse ordo Charitatis requirit, ut pro conservatione vitæ & totius hominis, ne scilicet totus homo intereat, vel

vel majus malum incurrat, exponatur, vel resecetur membrum aliquod, sive id proveniat a morbo intrinseco, v. g. cancro; sive à violentia extrinseca, ut si alioquin à tyranno occidendus sis, nisi amputes tibi membrum, aut conclusus brachio vel pede comburendus, ab equo discerpendus, vel protendendus, nisi amputes illud membrum. Addit re-  
*Etè Diana cit. resol. 32.* iis casibus perinde esse, sive quis ipse sibi membrum resecet, sive alius de ejus consensu.

38 Insuper quando Medici ita necessarium judicant, & absque intenso dolore fieri potest, etiam obligabitur quis curationem sectionis admittere: id enim omnino exigere videtur obligatio naturalis conservandi vitam suam per media non multum difficilia, ut ex communi notat Lugo *disp. 10. de Justit. Sect. 1. num. 31.* Omnes autem consentiunt, neminem ad id teneri, quando intensus dolor futurus esset maxima ei incommoditas, ut si crus amputandum esset; cum nemo teneatur media extraordinaria, & difficilia adeò adhibere ad vitae conservationem. Excipiunt tamen communiter, nisi vita tua Republicæ, vel bono communi valde sit necessaria. Sed practicè non urget; quia regulariter potest prudenter existimare alterum non minus aptum sibi successurum. Excipiunt etiam nonnulli Religiosum, qui obedire debet Praelato jubenti, ut hujusmodi sectionem membri necessariam, etsi dolorosam, sustineat. Sed probabiliter negant alii cum *Lessio sapè cit.* quia res adeò difficilis censetur meritò esse extra res contentas in Regula,



dunt in certo casu: adeoque sepulturâ Ecclesiasticâ  
privandam non esse puellam Virginem, quæ ad se-  
vandam pudicitiam se ipsam occidit, quia præci-  
pi debet ex tali ignorantia invincibili, & bona  
de fecisse.

41 II. Quando tamen constat, quòd sibi ipsi mor-  
tem intulerit, dubitatur autem, an deliberate, an  
verò ex amentia, vel errore invincibili sit factum,  
jura significant, & Ecclesia observat, quòd talis se-  
pulturâ, & Ecclesiasticis suffragiis privatus sit: quia  
sicut in aliis criminibus, ita etiam in hoc inspicitur  
factum externum per se malum, censeturque vo-  
luntariè admissum, & poenâ statutâ dignum: nisi  
in contrarium adsit præsumptio; vel probatio;  
qualis præsumptio in contrarium esset, si homo  
probatae vitæ, religionis, probitatis, ac scientiæ  
fuerat, quem nullo modo credibile, si tam horrendum  
facinus ab hominis natura, ratione, & maxi-  
mè fide Christiana adeò abhorrens deliberate ad-  
mittere, vel in animum inducere potuisset. Item si  
ob antecedentem melancholiæ morbum hominem  
amentia, vel furori obnoxium; vel vicinum fuisse  
viri prudentes testentur.

42 III. Quando verò non constat, utràm aliquis  
se ipsum occiderit, an verò ab alio occisus, vel casu  
præcipitatus; oppressus, submersus fuerit? ut si ali-  
quis in puteo mortuus reperiatur; censei non de-  
bet seipsum culpabiliter occidisse, vel præcipitasse,  
nisi magna & evidentia ejus rei indicia vel conje-  
cturæ antecessissent: quia non probat hoc esse,  
quod quandoque contingit abesse: ajunt Juristæ in  
*L. neque natales C. de probat.*

IV. Etiam si aliquis voluntariè sibi ipsi mortem<sup>43</sup> conscivisset: si tamen vera signa contritionis dedit, antequam expiravit, jam in loco cum consuetis suffragiis sepeliri potest, & si confessus, & absolutus fuit, etiam debere, communis Doctrina, & praxis est Ecclesiæ, teste *Laym. loco cit.* Quamvis in foro judiciali sæculari propter talem pœnitentiam non remittatur pœna legibus decreta: v. g. confiscationes bonorum, si reus delatus metu futuræ sententiæ sibi mortem conscivit, ut videre est *L. I. & 2. C. de bonis eorum, qui sibi mortem consciverunt*: Ubi Antoninus Imperator distinguit inter eos, qui conscientia delati, admissiq; criminis metuq; futura sententiæ, manus sibi intulerunt, & eos, qui dolore aliquo corporis, aut radio vitæ, vel insania vitam sinerunt: illorum bona (ait) à fisco vindicanda esse; horum non item, sed heredibus relinquenda.

IV. Irregularitas ex mutilatione sui.

Quocunque casu aliquis fit irregularis ex muti-<sup>44</sup> latione alterius juxta mox dicenda *Sect. seq.* etiam simili modo fit irregularis ex mutilatione sui ipsius, imo ad hoc minor pars sufficit, quàm ad illud; dato etiam non esse irregularem, qui alteri digitum, vel nasum amputat, vel alium castrat inique: certum tamen est apud omnes fieri irregularem, qui sibi ipsi iniquè v. g. ex ira, impatientia signum, vel nasum abscindit, vel se ipsum castrat, maxime prætextu castitatis tuendæ; quia est Zelus iniquus, & non secundum scientiam, ut habetur *c. qui parte c. qui abscindit dist 55.* & communis DD. *Sylvester, Navarr. Molina disp. 7. n. 7.* ubi contra

300 *Tract. V. in V. Præceptum Decalogi Cap. III.*  
contra Hostiensem rectè monet eam irregularita-  
tem incurri, etiamsi factum occultum sit, & mans-  
at. Insuper etiam incurere eum, qui ad vocem  
conservandam se castrat, docet communis. *Sayrus,*  
*Suarez, Molina,* alii cum *Diana p. 10. 17. 13. 14.*  
*fol. II.* Non autem incurere probabile censet *Ca-*  
*stropal. cum Tamburin. cit. lib. 6. Decal. c. 2. §. 3.*  
*n. 5.* Ratio est: quia hic non facit ex indignatione,  
vel prætextu tuendæ castitatis, prout ad hanc ir-  
regularitatem incurendam requirunt SS. Cano-  
nes. Denique omnium consensu nullam incurrit  
irregularitatem, qui sibi vel alteri membrum am-  
putat exigente necessitate ad conservandam vitam;  
quia hic nullum est delictum, ut supra patuit: nec  
est defectus lenitatis, cum non fiat voluntarie, sed  
necessitate urgente. Attamen talis mutilatus ir-  
regularis evadere potest ex alio capite, scilicet ex  
defectu corporis, ut si manus, vel pes, imò & natus  
totus amputatus sit.

## SECTIO II.

De

*Homicidiis voluntariis illicitis proximi,*  
*maximè physicè patratiss, & sua irre-*  
*gularitate.*

### SUMMARIUM.

46. *Homicidium simplex, & qualificatum quid?*  
47. *Homicidia qualificata, seu speciales malitias habentia*  
*sunt I. parricidium (ad quod reducuntur matri-*  
*cidium, uxoricidium, fratricidium, sororicidium,*  
*aliorumque occisio usque ad quartum gradum, &*  
*regicidium &c.*

48. II. Sa-